

Extenzív halastavak ökológiai értékei és funkciói

Kerepeczki Éva, Gyalog Gergő, Halasi-Kovács
Béla, Gál Dénes és Pekár Ferenc

Halászati és Öntözési Kutatóintézet, Szarvas

Célkitűzés

ELŐADÁSUNK CÉLJA, hogy

- bemutassuk a halastavak természeti értékeit és ökológiai szolgáltatásait;
- közös gondolkodást kezdeményezzünk a halastavak értékeinek és szolgáltatásainak felméréséről, fenntartásáról és bővítéséről.

Környezet: az embert körülvevő fizikai és biológiai tényezők összessége

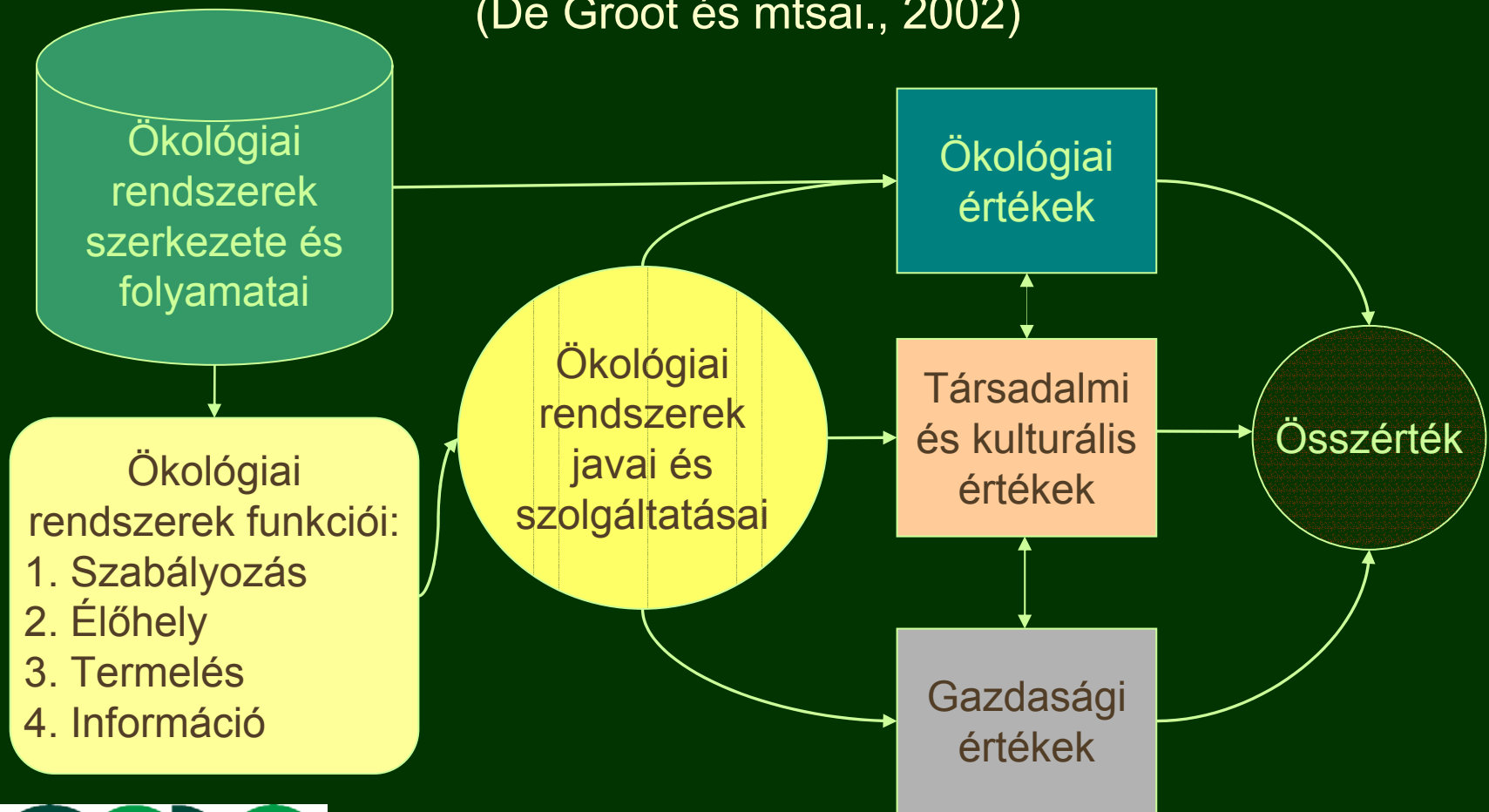
Természet: a bioszféra egésze (a Földön élő szervezetek fizikai környezetükkel együtt)

Ökológiai rendszer
[ökoszisztéma, „ecosystem”, biogeocönózis]:
együtt élő közösségek fizikai környezetükkel együtt

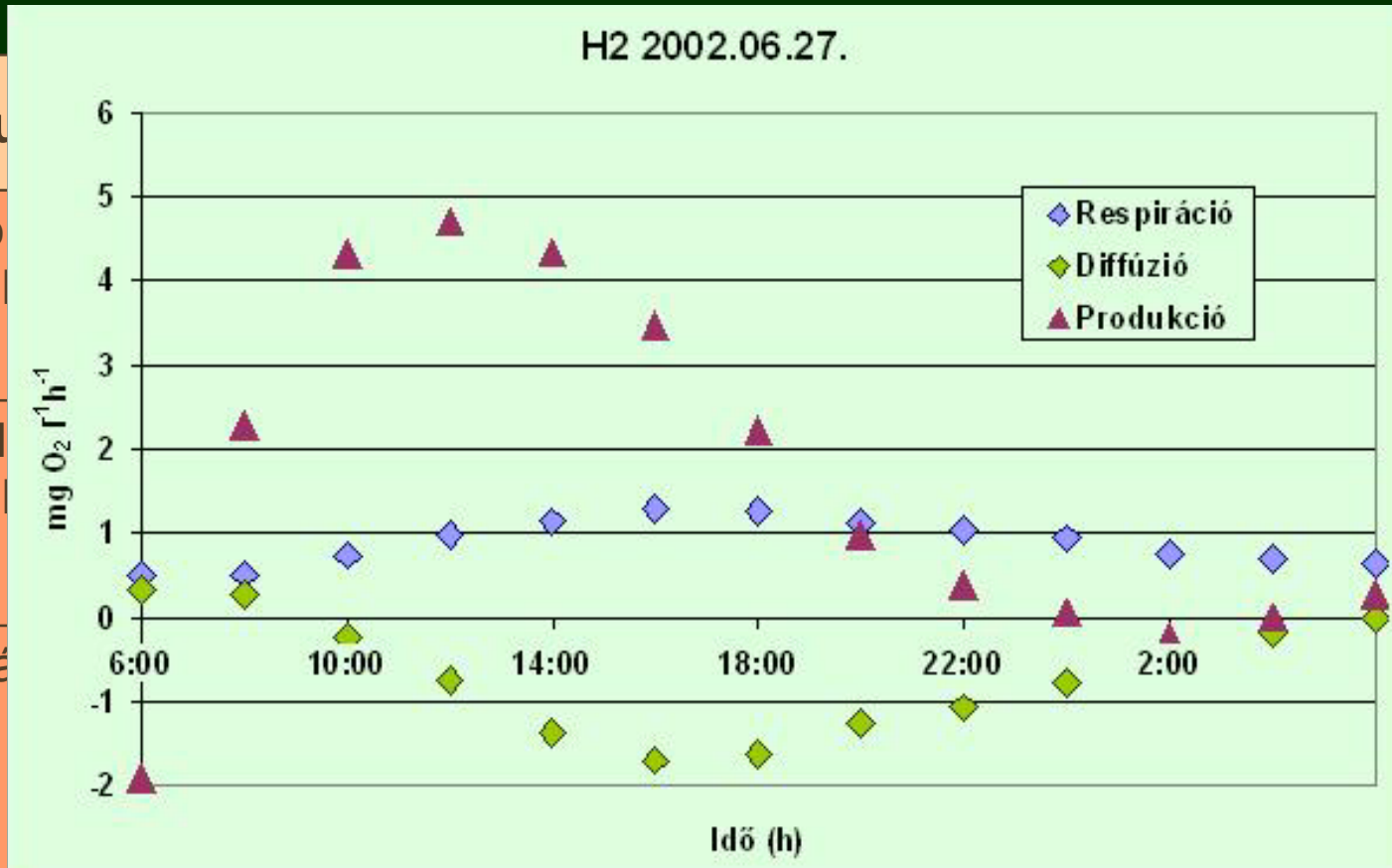
Áttekintés az ökológiai rendszerek szolgáltatásainak értékeléséről

(De Groot és mtsai., 2002)

Szabályozó funkciók

(alapvető ökológiai folyamatok és rendszerek, amelyek lehetővé teszik és fenntartják az életet)

Szabályozó funkciók

(alapvető ökológiai folyamatok és rendszerek, amelyek lehetővé teszik és fenntartják az életet)

Funkció	Folyamat	Szolgáltatások
Tápanyag szabályozás	A bióta szerepe a tápanyagok raktározásában és körforgásában (C, N, P, S,)	•Működőképes és termékeny ökológiai rendszerek fenntartása (pl. halastavak természetes hozama ~300kg/ha)
Szennyezések kezelése	Szennyezőanyagok eltávolítása és lebontása	•Szennyeződések kiüleptítése, semlegesítése, megkötése (magyar halastavak TN: 53%, TP: 74%) •Vízminőség javítása
Biológiai kontroll	Populáció szabályozás trofikus-dinamikus kapcsolatokon keresztül	•Idegen fajok terjedésének szabályozása •Biomanipuláció (népesítési szerkezet célzott összeállítása)

Élőhely funkciók

(élőhelyet – megfelelő életkörülményeket – biztosítanak a vadonélő növények és állatok számára)

Funkció	Folyamat	Javak és szolgáltatások
Menedék	Megfelelő élettér a vadonélő és telepített növények és állatok számára	•A biológiai és genetikai diverzitás fenntartása (amely a legtöbb funkció alapja) – Hortobágy: 8 védett hal-, 9 kétéltű, >300 madárfaj – Rétszilas: 2 védett hal-, 12 kétéltű, >220 madárfaj
Szaporodás	Megfelelő szaporodóhely	•A természetes populációk fennmaradása •Természetes szaporulat (ivadékbőlcső)

Termelési funkciók

(természeti erőforrások biztosítása a piaci forgalomba hozható fajok számára)

Fun		Javak és szolgáltatások
Genetikai erőforrás		•A termesztett/tenyésztett fajok kórokozók elleni rezisztenciájának javítása •Nemesítéshez hasznosítható fajok
Gyógyászati erőforrás		•Gyógyszerek és gyógyhatású szerek •Funkcionális élelmiszerek (halhús) •Kísérleti szervezetek •Egyéb gyógyászati alkalmazások

Információ funkciók

(lehetőségek az értelmi és érzelmi fejlődés számára)

Funkció	Folyamat	Szolgáltatások
Esztétikai információ	Látványos természeti elemek	•Gyönyörködés a látványban (természetközeli tavak, tóparti lakóhelyek, üdülők)
Rekreáció	A tájak változatossága	•Természetes ökológiai rendszerek látogatása: ökoturizmus, sport, horgászat, vadászat
Kulturális és művészeti információ	Természeti elemek sokfélesége	•A hal, a tavak, a halászat motívumainak felhasználása a művészetekben
Tudomány és oktatás	Biodiverzitás, mely tudományos és oktatási értéket hordoz	•Ökológiai rendszerek felhasználása az iskolai oktatásban •Természettudományos kutatások

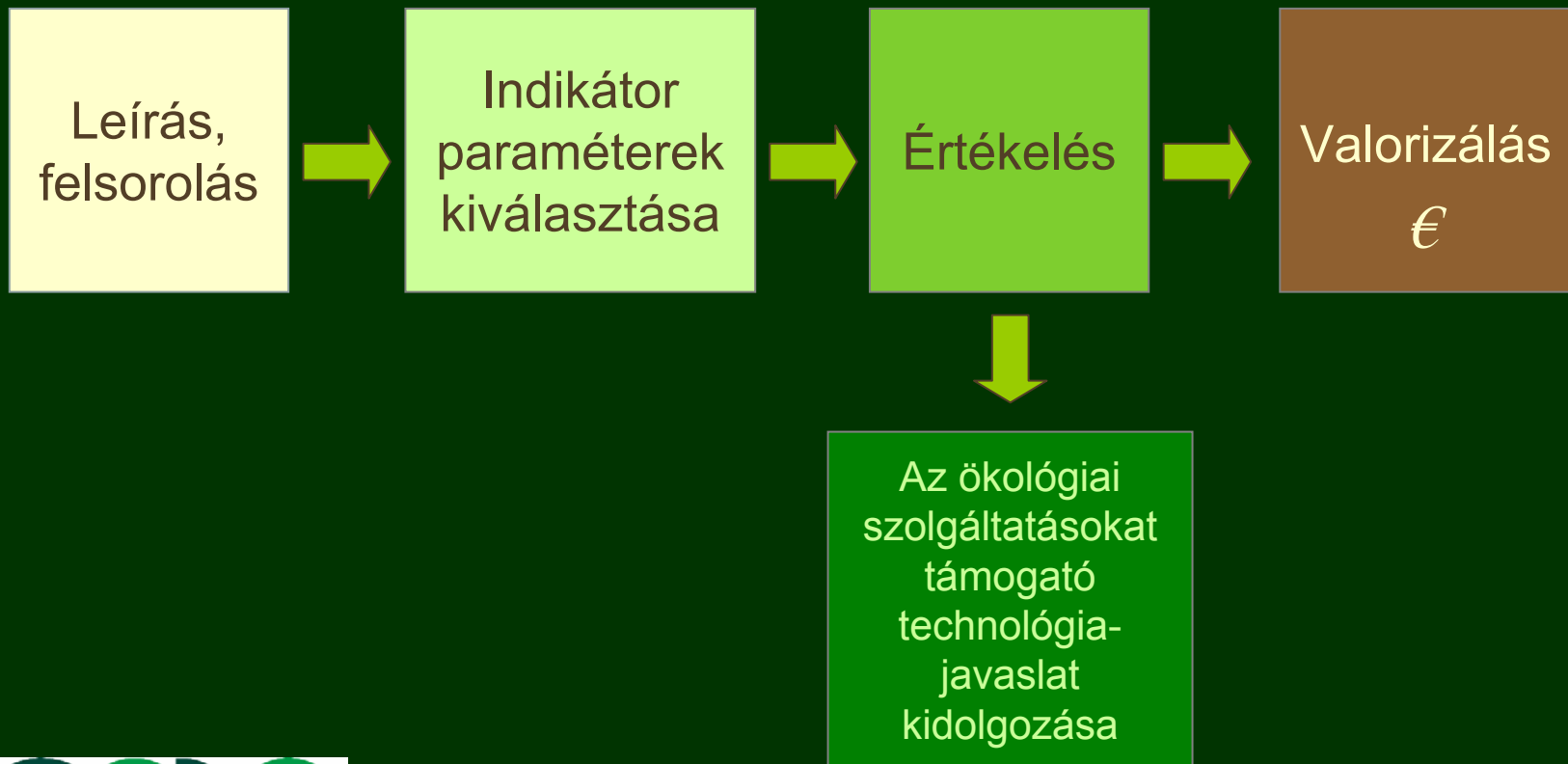

Extenzív halastavak ökológiai szolgáltatásai

- Oxigéntermelés és szén-dioxid megkötés
- Kedvező mezoklíma fenntartása
- Vízvisszatartás, tárolás
- Vizes élőhelyek fenntartása
- Tápanyagok megkötése (nitrogén, foszfor)
- Szennyeződések kiülepítése, semlegesítése, megkötése
- vízminőség-javítás
- Halastavak természetes hozama
- Kártevők és betegségek kontrollja
- Idegen fajok terjedésének szabályozása
- Biomanipuláció
- A biológiai és genetikai diverzitás fenntartása
- A természetes populációk fennmaradása
- Természetes szaporulat, ivadéktermelés
- Vad, hal, gyümölcsök és feldolgozott termékeik
- Kisüzemi önellátó gazdálkodás és akvakultúra
- Építőipari és egyéb ipari nyersanyagok
- Üzemanyag és energiahordozók előállítása
- Takarmány és trágya termelés
- A tenyésztett fajok rezisztenciájának javítása
- Nemesítéshez hasznosítható fajok fenntartása
- Gyógyszerek és gyógyhatású szerek alapanyagai
- Funkcionális élelmiszerek
- Kísérleti szervezetek
- Egyéb gyógyászati alkalmazások
- Gyönyörködés a látványban
- Ökoturizmus, sport, horgászat, vadászat
- A halastavak motívumainak művészeti felhasználása
- Ökológiai rendszerek felhasználása az iskolai oktatásban
- Természettudományos kutatások

Ökológiai rendszerek javainak és szolgáltatásainak értékelése

Összefoglalás

Az ökológiai rendszerek szolgáltatásainak felmérése és értékelése:

- egy új és dinamikusan fejlődő terület.
- elősegíti, hogy a tulajdonosok, a döntéshozók és a társadalom megismerjék a természeti rendszerek valódi gazdasági értékét.
- értékeink megóvására és mértékletes (természet)fogyasztásra ösztönöz.

**Köszönöm a
megtisztelő
figyelmet!**

**Javaslatokat, kérdéseiket, véleményüket
szívesen fogadjuk!**

E-mail: kerepecz@haki.hu